

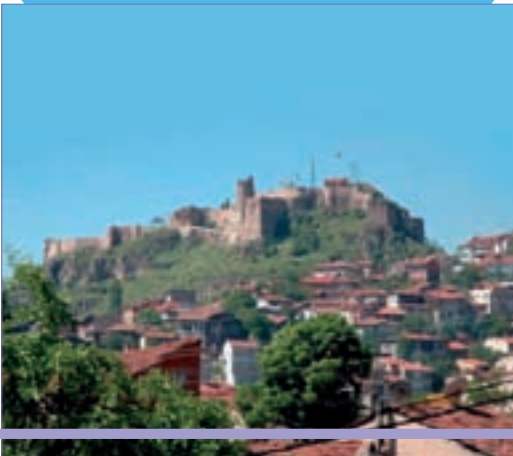
Sözcük Dağarcığı

Osmanlı İmparatorluğu döneminde orduda “kemankeşler” diye bir sınıf olduğunu biliyor muydunuz? Kemankeş deyince aklınıza ordunun ortasında keman çalarak sefere giden müzisyenler gelmesin. Bugün bir çalgı olarak orkestralarda kullanılan keman, bu adı yayla çalındığı için almış. Keman sözcüğü, yay demek. Keman yayı derken aslında sözcüğü yineliyoruz. Eskiden güzellerin yay gibi kaşları olduğunu anlatmak için onları “keman kaşlı” diye överlermiş. Osmanlı’daki kemankeşler ise orduda yay çeken sınıf, yani okçular. “Keman yay demekse ok ne demek?” diye merak edenleriniz varsa hemen söyleyelim: tir demek. Okçulara bu nedenle “tiredaz” da deniyor. Divan şairleri sevgilinin kirpiklerini oka benzetirlermiş. Bir bakışlarıyla gönüllerine oklar saplayan sevgili için okçu benzetmesi yapmışlar ve onlara da tiredaz demişler ■

Kastamonu

Kastamonu, Karadeniz Bölgesi’nde yeşillikler içinde bir kentimiz. Kentin adıyla ilgili birçok değişik görüş var. Bir görüşe göre buranın ilk adı Hititler döneminden kalma Kas-ta-ma-wana (tapınak kaminin halkının ülkesi). Strabon’a göre Olgassys (İlgaz) Dağı’nın eteklerinde birçok tapınak bulunuyordu. Bu tapınaklar yöreye verilen ada da kaynaklık etti. Bir başka görüş, kentin adının Hititlerin kimi zaman dostu kimi zaman düşmanı olan Kaşkaların kurduğu Tumanna kentinden geldiği. Kaş-Tumanna sözcüğü zamanla bozularak Kastamon olarak söyleniyor. En yaygın görüşlerden biri ise Bizanslı Komnenos ailesinin yaptırdığı kalenin, yöreye adını verdiği yolunda. Kastra-Komnena (Komnenosların kalesi) olarak anılan kale, zamanla genişleyerek büyük bir yerleşim alanı oldu.

Kısa kısa...

Akraba: Arapça karib (yakın) sözcüğünden türetilmiş. Sözcüğün çoğul halini dilimize uyarlayarak, yakınlarımız için akraba demişiz.

Amiral: Deniz kuvvetlerindeki en yüksek rütbe olan amiral sözcüğünün kökeni, Arapça “emirü’l-ma” sözcüğü. Suların, denizlerin kumandanı anlamına geliyor.

Sütlaç: Sütlü aş, yemek sözcüklerinin bir arada söylenmesi sonucu türetilmiş sözcük. Benzer bir sözcüğü çoğunlukla Ramazan aylarında yapılan bir tatlı olan güllaçta da görüyoruz. Güllaç da güllü aş sözcüklerinden oluşuyor.